

(متوفی ۱۳۰۹ ش/۱۹۳۰) در اقلیت قرار گرفت (به ترکهای جوان*)؛ این گروه با ائتلاف با کمیته اجرایی (عثمانلی اجراءات کمیته‌سی) نشریه خبری و فکری مشترکی تأسیس کردند که به پیشنهادهای خواجه قدری‌افندی، شورای امت نامیده شد (هانی‌اوغلو^۱، ص ۴۳؛ د.ا.د. ترک، ذیل ماده؛ پاشازاده سزائی^۲، ص ۲۶۳). اولین شماره شورای امت در اول محرم ۱۳۲۰ با عنوان حکومت مشروطه و اصلاحات عمومی طرفدار لرینک واسطه نشریاتیدر (ترجمان نشر افکار طرفداران حکومت مشروطه و اصلاحات عمومی) منتشر شد. هدف از انتشار آن ترویج افکاری چون مخالفت با مداخله خارجیها در امور عثمانی، اجرای حکومت قانون اساسی، دفاع از حقوق مردم، اصلاح وضع حکومت، تأکید بر نقش عثمانی‌گرایی به‌عنوان عامل اتحادبخش، آگاهی‌بخشی به مسئولان حکومتی درباره تحولات معاصر و کمک به تقویت بقای عثمانی بود («افاده مخصوصه»، ص ۱). حلقه اولیه مؤلفان آن احمد صائب، مصطفی حمدی، یوسف آقچورا^۳، بهاء‌الدین شاکر، سامی پاشازاده سزائی^۴، فریدبیگ و احمد آقایی^۵ بودند (پاشازاده سزائی، همانجا؛ هانی‌اوغلو، ص ۳۰؛ تاشتان^۶، ص ۱۳). در دوره نخست چاپ نشریه، به سبب مخفی بودن فعالیتهای جمعیت، بیشتر مقالات شورای امت بی‌نام یا با حرف اول نام مؤلفان منتشر می‌شد. این نشریه ابتدا در مصر، سپس در پاریس و در پایان در استانبول به چاپ رسید. شورای امت از شماره ۱ تا ۱۳۹ در ۱۳۲۰-۱۳۲۴ به‌صورت دو هفته‌ای، از شماره ۱۴۰ تا ۱۹۱ در ۱۳۲۴-۱۳۲۵ به‌صورت روزانه و از شماره ۱۹۲ تا ۲۰۰ در ۱۳۲۵-۱۳۲۶ نیز به‌صورت هفتگی چاپ می‌شد؛ بیست شماره بعدی آن نیز تابع نظم دوره‌ای خاصی نبود (آتش^۷، ص ۱۷۸-۱۷۹؛ تاشتان، همانجا).

در ۱۳۲۴ در پی تشدید اختلاف میان احمد صائب، سردبیر شورای امت، با کارگروه مرکزی اتحاد و ترقی در پاریس، وی از سمت خود برکنار شد و سامی پاشازاده به سردبیری برگزیده شد. این امر باعث افزایش قدرت بهاء‌الدین شاکر در مقام مدیرمسئول نشریه و اتخاذ رویکرد انقلابی شورای امت شد. در نتیجه، نشریه بیش از گذشته مواضع فکری و سیاسی اتحاد و ترقی را انعکاس داد (هانی‌اوغلو، ص ۱۴۱-۱۴۳). به سبب دشواری تدوین نشریه در پاریس و چاپ آن در قاهره، از تابستان ۱۳۲۵/۱۹۰۷ امور چاپ نشریه به پاریس منتقل شد و شماره ۱۱۷ آن در ۲۰ جمادی‌الاولی ۱۳۲۵/اول ژوئیه ۱۹۰۷ در پاریس به چاپ رسید. با ائتلاف جمعیت اتحاد و ترقی با جمعیت حریت در

ص ۱۶۳-۱۶۴). این رهیافت فقهی - تربیتی به مقوله مشورت، در اندیشه مؤسسان بعضی از نهادهای آموزشی - تربیتی با رویکرد دینی دیده می‌شود (به همان، ص ۹۸-۱۰۰، ۱۱۱-۱۱۲، ۱۴۶-۱۵۸).

منابع: علاوه بر قرآن؛ ابن‌ابی‌شبه، المصنّف فی الاحادیث و الآثار، چاپ سعید محمد لخم، بیروت ۱۴۰۹/۱۹۸۹؛ ابن‌بابویه، کتاب الخصال، چاپ علی‌اکبر غفاری، قم ۱۳۶۲ ش؛ ابن‌فارس؛ ابن‌منظور؛ ابن‌هشام، سیره‌النبی، چاپ محمد محیی‌الدین عبدالحمید، [قاهره] ۱۳۸۳/۱۹۶۳؛ احمدین حنبل، مسند الامام احمد بن حنبل، بیروت؛ دارصادر، [بی‌تا]؛ احمدین محمد پرقی، کتاب المحاسن، چاپ جلال‌الدین محدث ارموی، تهران ۱۳۳۰ ش؛ احمدین محمد ثعلبی، الکشف و البیان، المعروف تفسیر الثعلبی، چاپ علی‌عاشور، بیروت ۱۴۲۲/۲۰۰۲؛ عبداللّه بن عبداللّه حسانی، شواهد التنزیل لقواعد التفضیل، چاپ محمدباقر محمودی، تهران ۱۴۱۱/۱۹۹۰؛ علیرضا رحیمیان، مشورت و هدایت؛ جایگاه خرد جمعی در تربیت، تهران ۱۳۹۸ ش؛ سیدقطب، فی ظلال القرآن، بیروت ۱۳۸۶/۱۹۶۷؛ محمدباقر صدر، نشأة التشیع و الشیعة، چاپ عبدالجبار شراره، [قم] ۱۴۱۷/۱۹۹۷؛ عبدالرزاق بن همام صنعانی، المصنّف، چاپ حبیب‌الرحمان اعظمی، بیروت ۱۴۰۳/۱۹۸۳؛ طباطبائی؛ طبری، تاریخ (بیروت)؛ طوسی؛ علی‌بن ابی‌طالب (ع)، امام اول، نهج‌البلاغه، چاپ صبحی صالح، قاهره ۱۴۱۱/۱۹۹۱؛ محمدین عمر فخر رازی، تفسیر الفخر الرازی المشتهر بالتفسیر الکبیر و مفاتیح الغیب، بیروت ۱۴۰۱/۱۹۸۱؛ محمدحسین فضل‌الله، من وحی القرآن، بیروت ۱۴۱۹/۱۹۹۸؛ محمدین احمد قرطبی، الجامع لاحکام القرآن، بیروت ۱۴۰۵/۱۹۸۵؛ کلینی (بیروت)؛ علی‌بن محمد لثی واسطی، عیون الحکم و المواعظ، چاپ حسین حسینی بیرجندی، قم ۱۳۷۶ ش؛ محمد مهدی شمس‌الدین، فی الاجتماع السياسي الاسلامی: المجتمع السياسي الاسلامی محاولة تاویل فقهی و تاریخی، قم ۱۴۱۴/۱۹۹۴؛ مسلم‌بن حجاج، الجامع الصحیح، بیروت؛ دارالفکر، [بی‌تا]؛ محمدحسین فائزی، تنبیه‌الامة و تنزیه‌الملة، چاپ جواد ورعی، قم ۱۳۸۲ ش.

/ بشیر سلیمی و گروه قرآن و حدیث /

شورای اروپایی فتوا و تحقیق ← اتحادیه سازمانهای اسلامی در اروپا

شورای امت، ترجمان خبری و فکری جمعیت اتحاد و ترقی* که در سالهای ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۸/۱۹۰۲ تا ۱۹۱۰ منتشر می‌شد. پس از برگزاری نخستین همایش ترکهای جوان در ذیقعدة ۱۳۱۹/ فوریه ۱۹۰۲ در پاریس، جناح مخالف طرح دخالت نیروهای خارجی در عثمانی به رهبری احمد رضا*